

EP nariai galutinai pritarė naujam teisės aktui, kuriuo siekiama ES žurnalistus ir žiniasklaidą apsaugoti nuo politinio ir ekonominio kišimosi.

Naujasis teisės aktas buvo priimtas 464 EP nariams balsavus už, 92 – prieš ir 65 susilaikius. Pagal jį ES valstybės privalės apsaugoti žiniasklaidos laisvę ir bus uždraustas bet koks kišimasis į redakcinius sprendimus.

Valdžios institucijoms bus draudžiama spausti žurnalistus ir redaktorius išduoti savo informatorius, pavyzdžiui, juos sulaikant, taikant jiems sankcijas, vykdant biurų kratas ar jų elektroniniuose prietaisuose įdiegiant sekimo įrangą.

Parlamentas į teisės aktą įtraukė tvirtas apsaugos priemones, o sekimo programinę įrangą leido naudoti tik atskirais atvejais ir tik gavus teisminės institucijos leidimą, kai tiriami sunkūs nusikaltimai, už kuriuos skiriamos laisvės atėmimo bausmės. Net ir tokiais atvejais sekami asmenys turės būti informuojami apie sekimą ir galės jį kvestionuoti teisme.

Siekiant išvengti visuomeninės žiniasklaidos priemonių naudojimo politiniais tikslais, jų vadovų ir valdybų narių atrankos turės būti skaidrios ir nediskriminacinės, o tarnybos laikotarpis – pakankamai ilgas. Jų nebus galima atleisti, kol nepasibaigs jų darbo sutartis, išskyrus atvejus, kai jie nebeatitinka profesinių kriterijų.

Visuomeninės žiniasklaidos priemonės turės būti finansuojamos naudojant skaidrias ir objektyvias procedūras, o finansavimas turėtų būti tvarus ir nuspėjamas.

Kad visuomenė žinotų, kas kontroliuoja žiniasklaidą ir kokie interesai gali daryti įtaką naujienoms, visos žinių ir naujienų agentūros nepriklausomai nuo jų dydžio nacionalinėje duomenų bazėje turės skelbti informaciją apie savo savininkus, nurodydamos, ar jos tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso valstybei.

Žiniasklaidos priemonės taip pat turės pranešti apie iš valstybinės reklamos gaunamas pajamas ir apie valstybės finansinę paramą, taip pat ir gaunamą iš ne ES šalių.

Žiniasklaidos priemonėms ar internetinėms platformoms viešasis finansavimas turės būti skiriamas pagal viešus, proporcingus ir nediskriminacinius kriterijus. Informacija apie valstybinės reklamos išlaidas bus vieša ir apims bendrą metinę sumą bei kiekvienai priemonei skiriamą sumą.

EP nariai užtikrino, kad į teisės aktą būtų įtraukta sistema, kuri neleistų labai didelėms internetinėms platformoms, kaip antai „Facebook“, „X“ (buvęs „Twitter“) ar „Instagram“ savavališkai riboti ar šalinti nepriklausomos žiniasklaidos turinio. Žiniasklaidos priemonėms

Žiniasklaidos laisvės aktas – žurnalistams ir žiniasklaidos laisvei apsaugoti

turėtų būti pranešama apie platformos ketinimą jų turinį pašalinti arba apriboti, suteikiant 24 valandas žiniasklaidos priemonei sureaguoti. Tik gavus atsakymą (arba per nurodytą laikotarpį jo negavus), platforma gali tą turinį apriboti ar pašalinti, jeigu jis vis neatitinka jos sąlygų.

Žiniasklaidos priemonė galės tą atvejį užginčyti neteisminio ginčų sprendimo įstaigoje ir paprašyti, kad savo nuomonę pateiktų Europos žiniasklaidos paslaugų valdyba (nauja ES nacionalinių reguliuotojų valdyba, kuri bus įsteigta pagal Europos žiniasklaidos laisvės aktą).

EP pranešėja Sabine Verheyen (Europos liaudies partija, Vokietija) sakė: „Žiniasklaidos laisvės pažeidimai vyksta tiek pasaulyje, tiek Europoje, o nužudymas Maltoje ir grėsmės Vengrijoje tai tik patvirtina. ES žiniasklaidos laisvės aktas yra mūsų atsakas į šią grėsmę ir svarbi ES teisėkūros dalis. Jis apsaugo žiniasklaidos dvigubą vaidmenį ir kaip verslo subjekto, ir kaip demokratijos garanto.“

ES taisyklės jau suderintos su ES Taryba, todėl jų įsigaliojimui būtinas tik formalus minėtos institucijos pritarimas.

